

9.5.2019

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen 2018

Päälöydökset

- Isyys tunnustettiin ennen lapsen syntymää 81 prosentissa isyidentunnustamisista.
- Vuoroasuminen molempien vanhempien luona sovittiin 3 562 lapselle. Määrä kasvoi 456 tapauksella.
- Voimaan jääneitä elatusapusopimuksia oli 50 483 ja niistä 19 780 tapauksessa (39 prosenttia) euromäärä jätettiin vahvistamatta.

Isyys tunnustetaan valtaosin jo ennen lapsen syntymää

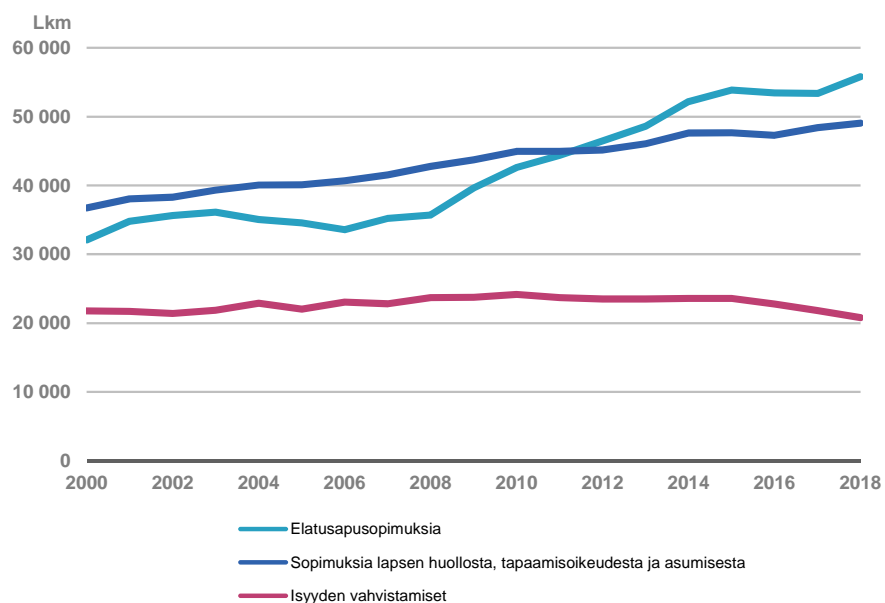
Suomessa vahvistettiin vuonna 2018 yhteensä 20 795 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyys. Lähes kaikissa tapauksissa isyys vahvistettiin tunnustamisen perusteella. Tunnustamisista 81 prosenttia vastaanotettiin äitiysneuvolassa tai lastenvalvojalla ennen lapsen syntymää. Tämä on ollut mahdollista vuoden 2016 alusta.

Lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta vahvistettiin 49 043 sopimusta. Näissä sovittiin lapsen huollosta 29 727 kertaa, tapaamisesta 25 920 ja asumisesta 17 796 kertaa. Huoltosopimuksista 93 prosentissa sovittiin yhteishuollosta, kuudessa prosentissa yksinhuollosta äidille ja yhdessä prosentissa yksinhuollosta isälle. Yhteishuoltosopimuksen tehneistä vanhemmista asui yhdessä 66 prosenttia ja 34 prosenttia erillään.

Erillään asuvien vanhempien lapsen asumisesta esim. vuoroviikoin vanhempiensa luona sovittiin 3 562 lapselle vuonna 2018. Sopimuksia tehtiin 456 enemmän kuin vuonna 2017.

Vuonna 2018 vahvistettiin yhteensä 55 785 elatusapusopimusta. Koko maassa sopimukset koskivat 5,3 prosenttia alle 18-vuotiaista. Sopimuksia vahvistettiin noin 2 400 enemmän kuin vuonna 2017 (53 379 sopimusta). Elatusapusopimuksella turvataan lapsen elatus, jos vanhempi ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta tai jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempansa luona.

Kuvio 1. Sosiaalitoimen vahvistamat perheoikeudelliset sopimukset sekä vahvistetut isyydet 2000–2018

Anne Forss
anne.forss@thl.fi

Salla Säkkinen
salla.sakkinen@thl.fi

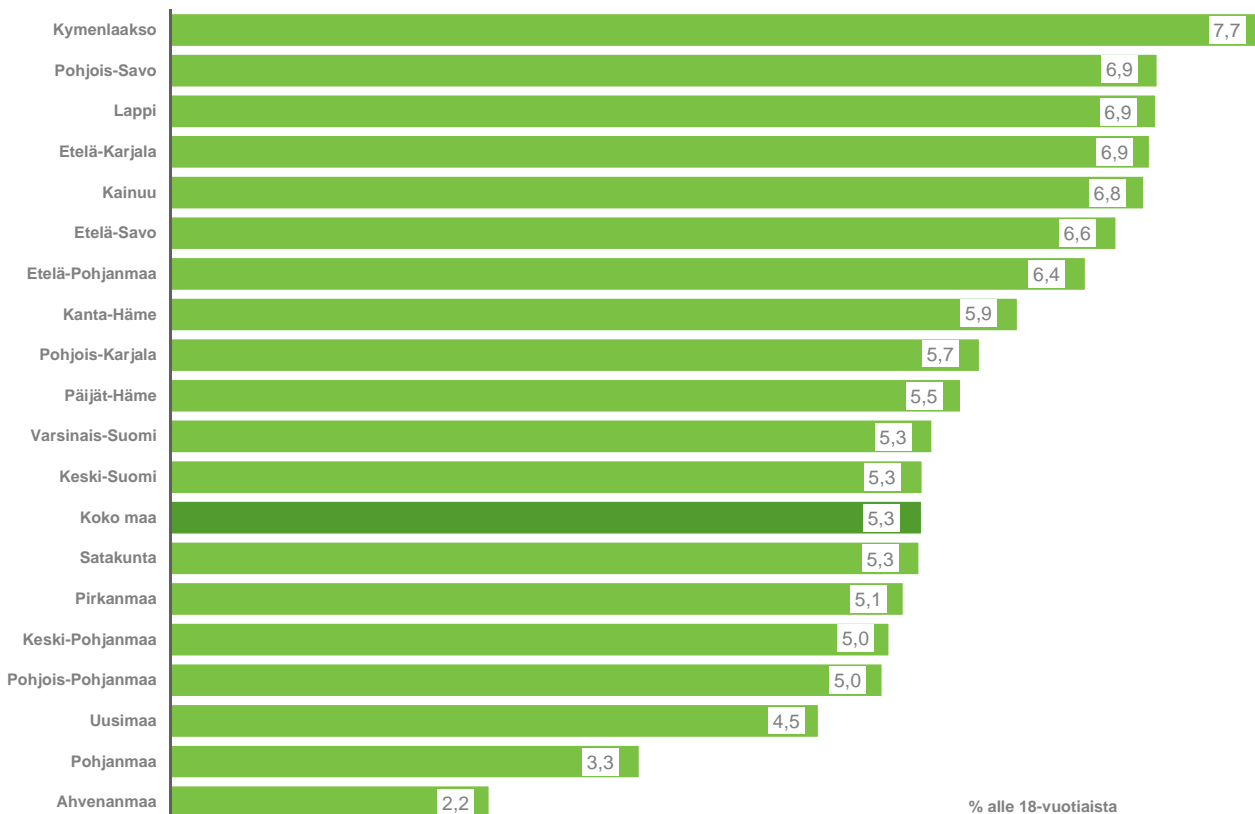

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Vahvistetut elatusapusopimukset

Kuntien sosiaalitoimi vahvisti vuonna 2018 yhteensä 55 785 elatusapusopimusta. Koko maassa sopimukset koskivat 5,3 prosenttia alle 18-vuotiaista. Maakunnista eniten sopimuksia vahvistettiin Kymenlaakson (7,7 %), Etelä-Karjalan (6,9 %), Lapin (6,9 %) ja Pohjois-Savon (6,9 %) maakunnissa. Vähiten elatusapusopimuksia tehtiin Ahvenanmaalla (2,2 %) ja Pohjanmaalla (3,3 %) (kuvio 2).

Kuvio 2. Vahvistetut elatusapusopimukset, osuus alle 18-vuotiaista maakunnittain 2018

Kaikista vuoden 2018 aikana vahvistetuista elatusapusopimuksista 20 prosentissa muutettiin aiemmin tehtyä sopimusta. Yleisimmin sopimuksen muutoksen syynä oli elatusavun alentaminen (71 % tapauksista). Euromäärä jätettiin vahvistamatta 39 prosentissa elatusapusopimuksista (19 780 sopimusta). Syynä oli esim. elatusvelvollisen puutteellinen elatuskyky. Euromääriin vahvistetut elatusapusopimukset olivat valtaosin rahasummaltaan pieniä. Sopimus oli suuruusluokaltaan yleisimmin alle 67 euroa/kk (21 %).

Taulukko 1. Sosiaalitoimen vuoden aikana vahvistamat perheoikeudelliset sopimukset 2005, 2010, 2013–2018, kpl

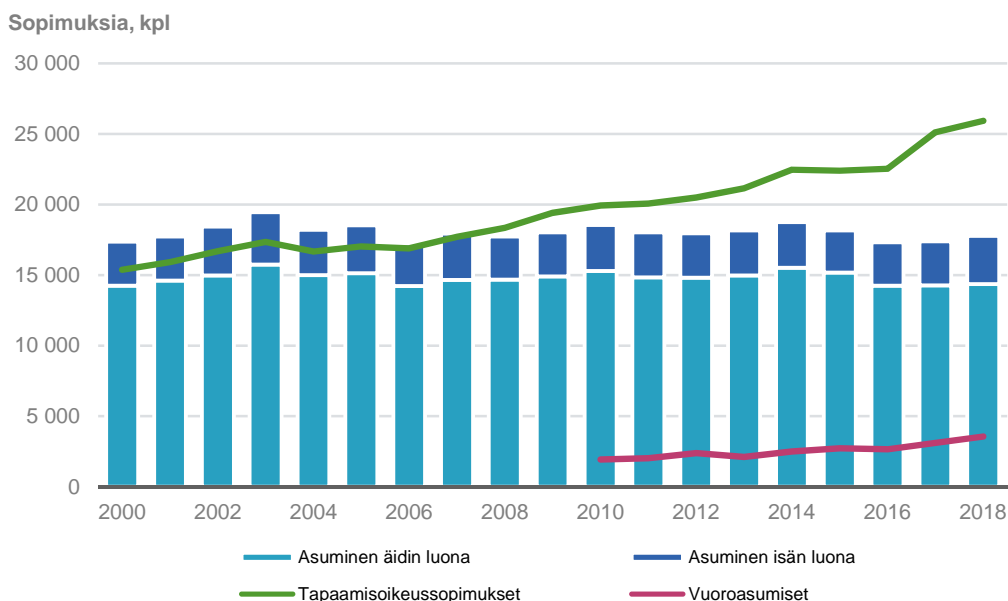
	2005	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Elatusapusopimuksia	34 559	42 598	48 607	52 173	53 879	53 444	53 379	55 785
Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta joissa sovittu:	40 124	44 961	46 060	47 614	47 650	47 283	48 419	49 043
- lapsen huollosta	34 102	35 269	33 910	34 218	33 479	31 421	29 452	29 727
- asumisesta	15 125	15 297	14 975	15 512	15 169	14 253	14 261	14 358
äidin luona	3 405	3 257	3 195	3 233	2 992	3 065	3 129	3 418
isän luona	17 040	19 920	21 161	22 476	22 398	22 542	25 106	25 920
- tapaamisoikeudesta								

Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta

Kuntien sosiaalitoimi vahvisti vuonna 2018 yhteensä 29 727 sopimusta lapsen huollosta. Näistä 93 prosentissa sovittiin yhteishuollosta. Yhteishuoltosopimuksen tehneistä vanhemmista on kerätty vuodesta 2016 lähtien tietoa siitä asuvatko vanhemmat yhdessä vai erillään. Vuonna 2018 vanhemmista asui yhdessä 66 prosenttia ja 34 prosenttia erillään. Yksinhuollosta äidille sovittiin kuudessa prosentissa ja yksinhuollosta isälle alle yhdessä prosentissa tapauksista.

Valtaosa, eli 81 prosenttia, asumissopimuksista (sopimuksia yhteensä 17 796) tehdään edelleen äidin luona asumisesta. Asumissopimuksen lisäksi voidaan sopia myös vuoroasumisesta (esim. laajennetulla tapaamisoikeussopimuksella). Erillään asuvien vanhempien lapsen asumisesta esim. vuoroviikoin vanhempiensa luona sovittiin 3 562 lapselle vuonna 2018. Sopimuksia tehtiin 456 enemmän kuin vuonna 2017. Vuoroasumisten osuus oli 20 prosenttia asumissopimusten määrästä (kuvio 3).

Kuvio 3. Sosiaalitoimen vahvistamat sopimukset asumisesta ja tapaamisoikeudesta 2000–2018

Olosuhdeselvitykset

Valtaosa vanhemmista sopii keskenään lapsen asumiseen, huoltoon ja tapaamiseen liittyvistä asioista. Ristiriitatilanteessa käräjäoikeus pyytää tarvittaessa sosiaaliviranomaiselta selvityksen perheen tilanteesta. Sosiaaliviranomaisen lausunto (olosuhdeselvitys) sisältää kertomuksen esim. kotikäynneistä ja lapsen mielipiteen selvittämisestä. Tällaisia selvityksiä tehtiin vuonna 2018 yhteensä 1 170. Selvitysten määrä on pysynyt tasaisena 2000-luvun. Kukin selvitys lasketaan mukaan vain kerran, vaikka kaksi kuntaa olisi osallistunut selvityksen tekoon.

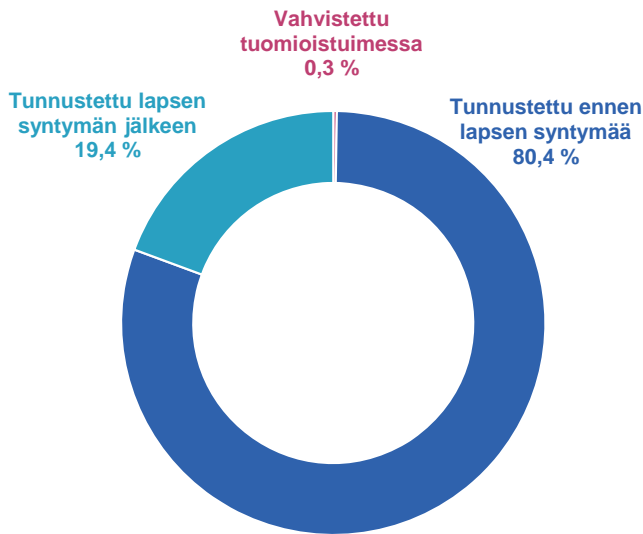
Isyyden selvittäminen, tunnustaminen ja vahvistaminen

Vuonna 2018 vahvistettiin 20 795 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyys. Lukuun sisältyvät avioliitossa asuvien vanhempien lapsille vahvistetut isyydet. Isyys vahvistettiin 1 047 lapselle vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kun määrä suhteutetaan avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten määrään¹, taso on pysynyt samana kuin aiempinakin vuosina (95–98 prosenttia). Lähes kaikki isyydet vahvistettiin maistraatissa tunnustamisen perusteella ja vain 57 isyyttä vahvistettiin tuomioistuimessa. 1.1.2016 astui voimaan isyyslaki², joka mahdollistaa isyyden tunnustamisen ennen lapsen syntymää. Tätä mahdollisuutta käytti 81 prosenttia isyyden tunnustajista. Vuonna 2017 määrä oli 78 prosenttia.

1 Suomen virallinen tilasto (SVT): Syntyneet [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-2391. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 29.4.2018]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/synt/index.html>.

2 Isyyslaki (11/2015) <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150011>

Kuvio 4. Isyyden tunnustamisten ja tuomioistuimessa vahvistettujen isyyksien osuudet kaikista vahvistetuista isyyksistä 2018

Lapsen syntymää edeltäviä isyyden tunnustamisia peruutettiin/kiistettiin hyvin vähän, ainoastaan 16 tapauksessa 16 709 tunnustamisesta.

Kuten aiempinakin vuosina isyyden selvittämisiä keskeytettiin myös vuonna 2018 varsin paljon (771 tapausta). Avioliiton aikana syntyneen lapsen vanhemmat pyysivät isyyden selvittämistä kuuden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä 55 lapsen osalta. Määrä on jonkin verran korkeampi kuin kahtena aiempina vuotena.

Oikeusgeneettisiä isyytutkimuksia tehtiin vuonna 2018 lastenvalvojan tilauksesta yhteensä 1 612³ eli lähes sama määrä kuin vuonna 2017 (1 618).

Elatustuen maksatus

Vuoden 2009 huhtikuun alusta lähtien elatustuen maksatus ja tilastointi on siirtynyt Kelaan. Kelan tietojen mukaan elatus-tukea maksettiin 2018 kaikkiaan 207,0 milj. euroa eli 1,0 % enemmän kuin edellisenä vuonna⁴. THL tilastoi elatustuesta vahvistetut elatusapupöytäkirjat, muut elatustukea koskevat tiedot löytyvät Kelasta [Tilastosta elatustuesta](#).

Sekä lapsen elatus että huolto tietoja voi poimia Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä. Palvelu löytyy osoitteesta <http://www.sotkanet.fi>. Indikaattorit saa näkyviin asiasanalla lapsen elatus ja huolto.

3 THL Oikeusgenetiikkayksikkö

4 Kelan tilastotietokanta Kelasto. Maksetut elatustuet. Helsinki: Kela [viitattu: 29.4.2018] Saantitapa: <http://www.kela.fi/kelasto>.

Käsitteet ja määritelmät

Avoliitolla tarkoitetaan kahden henkilön välistä liittoa, joka vahvistetaan vihkimällä. Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen maistraatille.

Avoliitolla tarkoitetaan vakiintunutta parisuhdetta, jossa kaksi henkilöä asuu yhteisessä taloudessa, mutta eivät ole avioliitossa keskenään.

Elatusavulla tarkoitetaan elatusvelvollisen maksamaa avustusta elatuksen turvaamiseksi lapselle, joka ei asu pysyvästi hänen luonaan.

Elatustukea maksetaan lapselle, jolle ei makseta elatusapua tai elatusapu on riittämätön lapsen elatukseen. Elatustuen maksaa Kansaneläkelaitos.

Elatusapusopimuksella sovitaan lapsen elatukseen maksettavan elatusavun määrästä ja suorittamistavasta. Sopimuksella turvataan lapsen elatus, jos vanhempi ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta taikka jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempansa luona.

Sopimus vahvistetaan joko kunnan sosiaalitoimessa tai tuomioistuimen päätöksellä.

Elatusapusopimuksella, joka jätetään vahvistamatta (nk. 0-sopimus) tarkoitetaan elatusapusopimusta, jossa elatusavun suuruudeksi on merkitty 0 euroa. Elatusapusopimus vahvistetaan nollassi esim. sellaisissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisella on puutteellinen maksukyky. Osa kunnista on kirjannut tietoja 0-sopimukset kohtaan Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ja osa elatusapusopimusten suuruusluokkaan alle 67,28 euroa/kk.

Isyyden selvittämisen tarkoituksena on hankkia sellaisia tietoja, joiden nojalla isyys voidaan vahvistaa tai todentaa. Selvittämisestä vastaa lastenvalvoja.

Isyys voidaan tunnustaa ennen lapsen syntymää äitiysneuvolassa tai lastenvalvojalla, jos isyyden suhteen ei ole epäselvyyttä ja vanhempien henkilöllisyydet voidaan todeta luotettavasti. Lapsen syntymän jälkeen isyyden tunnustamisen vastaanottaa yleensä lapsen syntymän lastenvalvoja, mutta tunnustamislauseman voi vastaanottaa myös henkikirjoittaja, julkinen notaari tai vihkipäällikö.

Isyyden vahvistamisella tarkoitetaan prosessia, jossa vahvistetaan lapselle isä. Isyys voidaan vahvistaa joko tunnustamisen perusteella maistraatissa tai isyyden vahvistamista koskevan oikeudenkäynnin seuraksena tuomioistuimen päätöksellä.

Lapsella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Lapsen huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimus merkitsee kirjallista sopimusta vanhempien välillä. Sopimus sisältää erilliset osiot lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta. Huolto-osiossa määritellään kenelle uskotaan lapsen huolto. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Sopimus on esitettävä sosiaalitoimen (tai tuomioistuimen) vahvistettavaksi, mikäli siitä halutaan juridisesti täytäntöönpanokelpoinen. Päätöstä tehtäessä on ennen muuta otettava huomioon lapsen etu ja lapsen toivomukset.

Perheoikeudellisella sopimuksella sovitaan erilaisista perhettä koskevista asioista. Lasta koskevia perheoikeudellisia sopimuksia ovat esim. asumissopimus, elatusapusopimus, lapsen huoltoa koskeva sopimus ja tapaamisoikeussopimus.

Rekisteröidyllä parisuhteella tarkoitetaan kahden samaa sukupuolta olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön rekisteröityä parisuhdetta.

Vuoroasumisessa lapsi asuu molempien vanhempien luona esim. vuoroviikoin. Vuoroasuminen sovitaan esim. laajennetulla tapaamisoikeussopimuksella. Koska lapsi voi olla kirjoilla vain toisen vanhemman luona, on tehty erikseen sopimus myös lapsen asumisesta.

Taulukoissa käytetyt symbolit - Symboler som används i tabellerna - Symbols used in the tables:

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges eller underställd sekretessbestämmelse.

Data unavailable, too uncertain for presentation or governed by data confidentiality.

– ei yhtään havaintoa - inga fall - magnitude nil

Liitetaulukot – Bilagetabeller - Appendix tables

Liitetaulukko 1a. Elatusavun vahvistaminen 2008–2018

Tabellbilaga 1a. Fastställande av underhållsbidrag 2008–2018

Appendix table 1a. Confirmation of maintenance payments 2008–2018

Liitetaulukko 1b. Sopimukset vuoden viimeisen elatusavun euromäärän mukaan euroa / kk / lapsi 2012–2018, käyvin hinnoin

Tabellbilaga 1b. Avtal enligt eurobeloppet för årets sista underhållsbidrag euro/månad/barn 2012–2018,
gångse priser

Appendix table 1b. Agreements according to the amount of the year's last maintenance payment, €/month/child
2012–2018, current prices

Liitetaulukko 2. Lapsen huolto, asuminen ja tapaamisoikeus 2012–2018

Tabellbilaga 2. Vårdnad av barn, barnets boende och umgängesrätt 2012–2018

Appendix table 2. Child custody, residence and right of access 2012–2018

Liitetaulukko 3. Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen 2012–2018

Tabellbilaga 3. Utredning och fastställande av faderskap 2012–2018

Appendix table 3. Determination and establishment of paternity 2012–2018

Liitetaulukko 4. Lastenvalvojien tilaamat oikeusgeneettiset isyystutkimukset maakunnittain 2016–2018

Tabellbilaga 4. Rättsgenetiska faderskapsundersökningar som beställts av barnatillsyningsmannen
efter landskap 2016–2018

Appendix table 4. Forensic genetic paternity tests requested by child welfare supervisors by province in 2016–2018

Laatuseloste (SVT)

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen -tilasto

Tilastotietojen relevanssi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää vuosittain tietoja lapsen elatuksesta, huollosta sekä isyyden selvittämisestä. Tilasto sisältää vuosittaiset tiedot kuntien sosiaalitoimien vahvistamista elatusapusopimuksista, lukumäärätietoja isyyden selvittämisestä ja vahvistamisesta sekä sosiaalitoimien vuoden aikana vahvistamista sopimuksista lapsen huollosta, asumisesta sekä tapaamisoikeudesta. Henkilötason tietoja ei kerätä. Tiedot on saatavissa kunnittain ja maakunnittain ja ne julkaistaan tilastoraporttina. Osa tiedoista on saatavana Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetissä (<http://www.sotkanet.fi/>) kunnittain ja muilla aluejaoilla.

Tilastoraportti on tarkoitettu hallintoviranomaisille, kuntien elatus- ja huoltosopimusasioita sekä isyysasioita hoitaville henkilöille, suunnittelijoille ja tutkijoille, joilla on tarve saada nopeasti mahdollisimman ajantasaista tietoa elatusapusopimuksista, isyyden selvittämisistä tai lapsen huollosta.

Tilastoraportin tekstiosassa on selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tietojen keruu perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008) sekä Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen tilastotoimesta annettuun lakiin (409/2001).

Menetelmäkuvaus

Tilaston tiedot kerätään kaikista Suomen kunnista. Kunnista kerätään vuosittain tiedot vahvistetuista elatusapusopimuksista, isyyden selvittämisistä ja vahvistamisista sekä huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimuksista. Niille kunnille, jotka eivät vastaa määräaikaan mennessä, lähetetään huomautus. Viime vuosina tiedot on saatu kaikilta kunnilta tai tiedot ovat puuttuneet vain joltakin kunnalta. Oikeusgeneettisten isyystutkimusten tutkimusmäärät saadaan THL:n oikeusgenetiikkayksiköstä.

Tilaston kattavuus on lähes aina 100 prosenttia.

Lapsen asemaa sääntelevät laki lapsen elatuksesta (704/1975), laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983) sekä isyyslaki (11/2015). Adoptio-oikeudesta on säädetty myös laissa rekisteröidystä parisuhteesta (950/2001).

Väkilukutiedot ovat ajankohdalta 31.12.2018.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tiedot perustuvat kuntien ilmoittamiin lukuihin. Epäselvien tapausten selvittämiseksi saatuja tietoja verrataan kunnan edellisen vuoden tietoihin. Tarvittaessa kuntaa pyydetään tarkistamaan annetut tiedot.

Tilastosta löytyneet mahdolliset epätarkkuudet korjataan vuosittain. Tämä koskee myös aiempien vuosien tietoja.

Elatusapusopimukset

Kunnilla on ollut vaihtelevia käytäntöjä kirjata elatusapusopimusten 0-sopimukset. Osa kunnista on kirjannut 0-sopimukset kohtaan Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ja osa elatusapu-sopimusten suuruusluokkaan alle 67,28 euroa/kk. Elatusapusopimus vahvistetaan nollaksi esim. sellaisissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisella on puutteellinen maksukyky. Vuonna 2015 kunnille lähetettiin lisäohjeistusta.

Yhteishuoltosopimukset sekä isyyden selvittäminen, tunnustaminen ja vahvistaminen (2016 lähtien)

Tiedonkeruulomakkeella olleisiin uusiin kysymyksiin on joillakin kunnilla ollut vaikeuksia vastata ensimmäisenä vuonna, joten tiedot eivät ole täysin kattavat vuodelta 2016

- Yhteishuoltosopimuksen tehneistä vanhemmista on kysytty vuodelta 2016 ensimmäisen kerran asuvatko lapsen vanhemmat yhdessä vai erikseen. Kysymykseen vanhempien asumisesta yhdessä tai erillään ei saatu vastausta 50:ltä kunnalta.
- Muutama kunta ei pystynyt ilmoittamaan ennen lapsen syntymää vastaanotettujen isyyden tunnustamisten määrää. Tiedot niistä puuttuvat tai on merkitty lapsen syntymän jälkeen tunnustetuiksi. **Vuodelta 2017 puuttuvat tiedot**

Vuodelta 2017 puuttuvat Turun tiedot yhteishuoltosopimuksen tehneiden vanhempien asumisesta yhdessä tai erillään. Jyväskylä ja Kuopion on arvioinut yhteishuoltosopimuksen tehneiden vanhempien alkuvuoden sopimusten asumisen yhdessä tai erillään loppuvuoden todellisten tietojen perusteella. Jyväskylän asumisen erittely puuttui kesäkuun loppupuolelle saakka ja Kuopion 1.1.–7.6.2017.

Uuraisten ilmoittamista tapaamisoikeussopimusta puuttuu osa suullisesti tehdyistä sopimuksista.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen -tilasto on THL:n kerran vuodessa tuottama tilasto. Tilasto ilmestyy touko-kesäkuussa, jolloin julkaistaan edellisen vuoden tiedot.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys / selkeys

Tilastoraportit julkaistaan THL:n verkkosivuilla osoitteessa www.thl.fi/tilastot/lapsenelatus.

Tilastoraportissa on kuvattu keskeiset tulokset ja selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tilastojen vertailukelpoisuus

THL (aikaisemmin Stakes) on kerännyt tietoja vuodesta 1993 lähtien. Sitä ennen tilastoinnista vastasi sosiaali- ja terveyshallitus.

Vuoden 1999 tiedoista lähtien vähennettiin tiedonkeruuta isyyden selvittämisen ja vahvistamisen sekä lapsen huollon ja tapaamisoikeuden osalta.

Tiedonkeruuseen lisättiin vuonna 2008 kysymys vuoroasumisesta. Vuosina 2008 ja 2009 tietoa ei saatu kaikista kunnista. Vuoroasumisten määrää koskeva tieto on siten vertailukelpoinen vuodesta 2010 lähtien.

Elatustuen maksatus ja tilastointi siirtyi 1.4.2009 lähtien Kelaan. Elatustukea koskevista tiedoista on vuoden 2010 tilastosta alkaen mukana vain vahvistetut elatusapu-sopimukset. Kelan Tilasto elatustuesta löytyy osoitteesta <http://www.kela.fi/tilastot-aiheittain-tilasto-elatustuesta>.

Vuoden 2009 tiedonkeruuseen lisättiin kysymykset rekisteröidyssä parisuhteessa eläville samaa sukupuolta oleville puolisolle tehdyistä sopimuksista lapsen huollosta ja asumisesta.

Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Tilastoraportti sisältää kattavasti koko maan tiedot tehdyistä elatussopimuksista, lapsen huollosta ja isyyden selvittämisistä.

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen 2018 –tilaston erityiskysymykset

Vuodelta 2018 tiedot saatiin kaikista Suomen kunnista lukuun ottamatta Kustavin kuntaa, jolle esitetään tilastossa vuoden 2017 tiedot.

Underhåll och vårdnad av barn samt utredning av faderskap 2018

Centrala rön

- Faderskapet erkändes i 81 procent av fallen före barnets födelse.
- Avtal om växelvist boende hos båda föräldrarna ingicks för 3 562 barn. Antalet växte med 456 fall.
- Antalet avtal om underhållsbidrag som förblev i kraft var 50 483 och i 19 780 av dem (39 procent) fastställdes inget eurobelopp.

I majoriteten av fallen erkänns faderskapet redan före barnets födelse

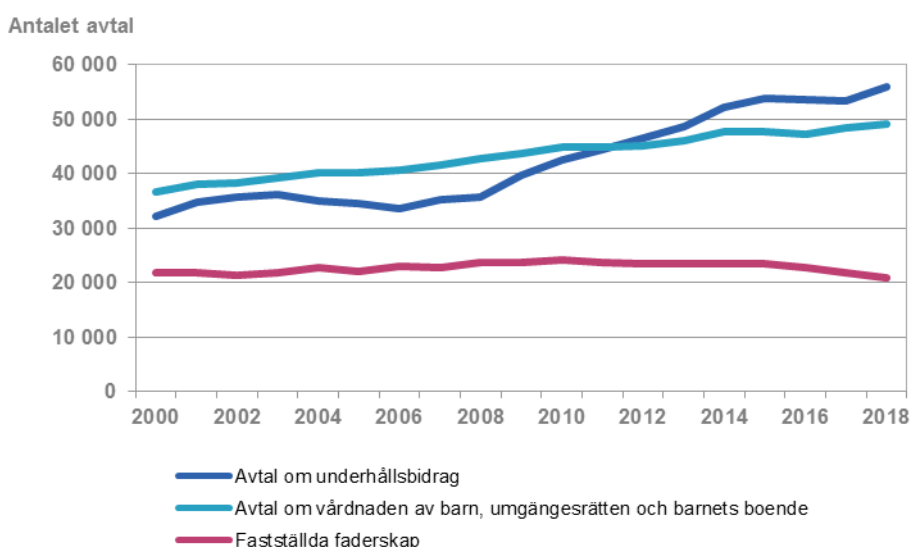
År 2018 fastställdes i Finland faderskapet för totalt 20 795 barn som fötts utom äktenskapet. I nästan alla fall fastställdes faderskapet på basis av erkännande. Av erkännandena mottogs 81 procent på mödrarrådgivningen eller hos barnatillsyningsmannen före barnets födelse. Detta har varit möjligt sedan början av år 2016.

Gällande barns vårdnad, boende och umgängesrätt fastställdes 49 043 avtal. I dessa kom man överens om barnets vårdnad 29 727 gånger, umgängesrätt 25 920 och boende 17 796 gånger. I 93 procent av vårdnadsavtalen kom man överens om gemensam vårdnad, i sex procent om ensamvårdnad för modern och i en procent om ensamvårdnad för fadern. Av de föräldrar som ingått avtal om gemensam vårdnad bodde 66 procent tillsammans och 34 procent separat.

År 2018 ingicks 3 562 avtal om barns boende hos föräldrar som bor på olika håll, exempelvis alternerande veckor hos respektive förälder. Detta är 456 fler än 2017.

År 2018 fastställdes sammanlagt 55 785 underhållsbidrag. I hela landet gällde avtalen 5,3 procent av alla barn under 18 år. Cirka 2 400 fler avtal än 2017 (53 379 avtal) fastställdes. Genom underhållsbidrag säkras barnets underhåll om inte föräldern kan på annat sätt sörja för barnet eller om barnet inte bor varaktigt tillsammans med föräldern.

FIGUR 1. Antalet familjerättsliga avtal som fastställts av socialväsendet och fastställande av faderskap år 2000–2018

Anne Forss
fornamn.efternamn@thl.fi

Salla Säkkinen
fornamn.efternamn@thl.fi

INSTITUTET FÖR
HÄLSA OCH VÄLFÄRD

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Child maintenance and custody as well as determination of paternity 2018

Main findings

- Arrangements on dual residence with both parents were made for 3,562 children. Increase 456 cases.
- Fathers confirmed paternity of their child prior to the child's birth in 81 per cent of cases.
- The number of maintenance agreements remaining in force was 50,483. The sum of euros that a parent must pay in maintenance was left unconfirmed in 19,780 agreements (39 per cent).

In a majority of cases, paternity is established prior to the birth of the child

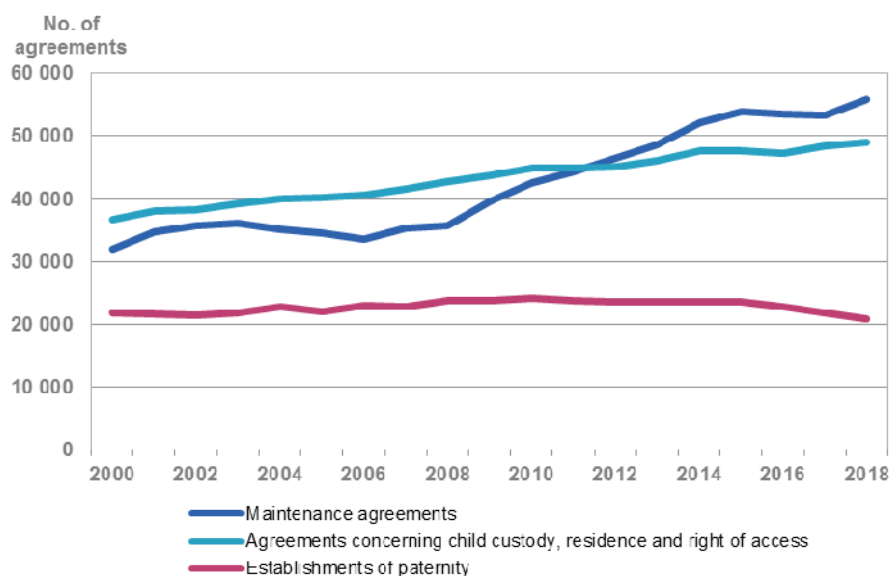
In 2018, the paternity of 21,842 children born outside of wedlock was established. In nearly all these cases, fathers personally confirmed paternity. In 81 per cent of cases, paternity was established during visits to a maternity clinic or to a child welfare supervisor prior to the birth of the child. This has been possible from the beginning of 2016.

A total of 47,283 agreements on a child's custody, residence and right of access were confirmed. The agreements concerned child custody in 29,452 instances, right of access in 25,106 instances and residence in 17,412 instances. Out of child custody agreements, 93 per cent concerned joint custody, while six per cent awarded sole custody to the mother and one per cent to the father. Out of the parents who had concluded a joint custody agreement, 66 per cent lived together and 34 per cent lived apart.

In 2018, agreements concerning 3,562 children were made on the residency of the child of parents living apart (e.g. on alternative weeks). The number of the agreements increased by 456 from 2017.

In 2018, a total of 55,785 child support agreements were made. In total, these agreements applied to 5.3 per cent of all under 18-year-olds in Finland. Approximately 2,400 more agreements were confirmed over 2017 (53,379 agreements). Child support agreements ensure that each and every child will receive the support they need if a parent is otherwise unable to provide it or if the child does not live with their parent on a permanent basis.

FIGURE 1. Agreements under family law confirmed by social welfare services and cases of confirmed paternity, 2000–2018.

Anne Forss
anne.forss@thl.fi

Salla Säkkinen
salla.sakkinen@thl.fi

Liitetaulukko 1a. Elatusavun vahvistaminen 2008–2018

Tabellbilaga 1a. Fastställande av underhållsbidrag 2008–2018

Appendix table 1a. Confirmation of maintenance payments 2008–2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sosiaalitoimen vahvistamia elatusapusopimuksia vuoden aikana yht.											
Antal av socialnämnden fastställda avtal om underhållsbidrag under året sammanlagt <i>Maintenance agreements confirmed by a Social Welfare Board during year, total</i>	35 693	39 643	42 598	44 385	46 457	48 607	52 173	53 879	53 444	53 379	55 785
Niistä sopimuksia, joilla aikaisempaa elatusavun euromäärää on - Därav avtal om ändring av tidigare eurobelopp - <i>Of which agreements with an altered amount of payment</i>											
- alennettu, kpl - sänkta underhållsbidrag, st. - <i>reduced amount, number</i>	3 846	5 730	6 219	6 518	6 702	6 951	7 642	7 833	7 954	7 790	7 875
- % muutetuista sopimuksista - % av ändrade avtal - <i>% of changed agreements</i>	51,0	66,1	67,4	67,0	66,2	70,6	71,2	72,9	71,6	71,0	71,2
- korotettu, kpl - höjda underhållsbidrag, st. - <i>higher amount, number</i>	3 692	2 940	3 012	3 207	3 426	2 892	3 085	2 916	3 151	3 187	3 191
- % muutetuista sopimuksista - % av ändrade avtal - <i>% of changed agreements</i>	49,0	33,9	32,6	33,0	33,8	29,4	28,8	27,1	28,4	29,0	28,8
- muutettuja sopimuksia yhteensä - antal ändrade avtal totalt - <i>changed agreements, total</i>	7 538	8 670	9 231	9 725	10 128	9 843	10 727	10 749	11 105	10 977	11 066

Liitetaulukko 1b. Sopimukset vuoden viimeisen elatusavun euromäärän mukaan euroa/kk/lapsi 2012–2018, käyvin hinnoin

Tabellbilaga 1b. Avtal enligt eurobeloppet för årets sista underhållsbidrag euro/månad/barn 2012–2018, gängse priser

Appendix table 1b. Agreements according to the amount of the year's last maintenance payment, €/month/child 2012–2018, current prices

	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
alle - under - <i>below</i> 67,28 € ¹⁾	8 696	21,3	9 444	22,2	9 659	21,4	12 586	25,7	11 527	24,0	10 597	21,7	10 415	20,6
67,28 - 100,90 €	4 297	10,5	4 401	10,4	4 615	10,2	4 493	9,2	4 242	8,8	4 076	8,4	4 039	8,0
100,91 - 134,54 €	1 004	2,5	1 033	2,4	1 041	2,3	972	2,0	998	2,1	1 100	2,3	1 067	2,1
134,55 - 168,18 €	7 750	19,0	7 821	18,4	7 661	17,0	7 233	14,8	7 260	15,1	7 532	15,4	8 216	16,3
168,19 - 235,45 €	4 358	10,7	4 177	9,8	4 277	9,5	4 125	8,4	3 874	8,1	3 695	7,6	3 856	7,6
235,46 - 302,73 €	2 017	5,0	2 040	4,8	2 170	4,8	2 107	4,3	2 097	4,4	2 091	4,3	2 030	4,0
yli - över - <i>above</i> 302,73 €	884	2,2	1 045	2,5	1 073	2,4	1 181	2,4	1 121	2,3	1 129	2,3	1 080	2,1
Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ⁽¹⁾ <i>Underhållsbidraget har inte fastställts</i> ⁽¹⁾ <i>Amount of maintenance payment unconfirmed</i> ⁽¹⁾	11 739	28,8	12 529	29,5	14 607	32,4	16 221	33,2	16 870	35,2	18 535	38,0	19 780	39,2
Yhteensä - Sammanlagt - <i>Total</i>	40 745	100	42 490	100	45 103	100	48 918	100	47 989	100	48 755	100	50 483	100
Kertasuoritteisia / osittain kertasuoritteisia sopimuksia vuoden aikana yhteensä, kpl Avtal om engångsersättning/delvis engångsersättning under året sammanlagt, st. <i>Lump-sum/partly lump-sum agreements during year, number</i>	57		31		29		38		24		29		16	

¹⁾ **Sisältää euromääräksi 0 vahvistettuja sopimuksia (2012-2015).**

Innehåller avtal om underhållsbidrag som fastställts till 0 euro (2012-2015).

Includes maintenance agreements where the sum has been confirmed at EUR 0 (2012-2015).

Liitetaulukko 2. Lapsen huolto, asuminen ja tapaamisoikeus 2012–2018
 Tabellbilaga 2. Vårdnad av barn, barnets boende och umgängesrätt 2012–2018
 Appendix table 2. Child custody, residence and right of access 2012–2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2.1. Sosiaalitoimen vuoden aikana vahvistamia sopimuksia lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta kaikkiaan, kpl	45 139	46 060	47 614	47 650	47 283	48 419	49 043
Antal av socialnämnden under året fastställda avtal om vårdnaden av barn, barnets boende och umgängesrätten sammanlagt, st. <i>Agreements on child custody, residence and right of access confirmed by a Social Welfare Board during year, number</i>							
niistä - varav - of which							
- uusia sopimuksia, kpl - nya avtal, st. - <i>new agreements, number</i>	37 036	37 581	39 055	38 644	38 006	38 551	38 478
- sopimuksia, joilla muutettu tuomioistuimen päätöstä, kpl avtal genom vilka domstolsbeslut ändrats, st. <i>agreements altering the court decision, number</i>	346	338	331	339	353	420	512
- sopimuksia, joilla muutettu sosiaalitoimen vahvistamaa sopimusta, kpl avtal genom vilka av socialnämnden fastställda avtal ändrats, st. <i>agreements altering agreements confirmed by a Social Welfare Board, number</i>	7 757	8 141	8 228	8 667	8 924	9 448	10 053
2.2. Sopimuksia lapsen huollosta vuoden aikana, yht.	33 581	33 910	34 218	33 479	31 421	29 452	29 727
Avtal om vårdnaden av barn under året, sammanlagt <i>Agreements on child custody during year, total</i>							
niistä sopimuksia - därav avtal - of which agreements on							
- yhteisestä huollosta - gemensam vårdnad - <i>joint custody</i>	31 212	31 480	31 810	31 269	29 199	27 358	27 686
- vanhemmat asuvat yhdessä - föräldrarna bor tillsammans - <i>parents live together</i>	13 548 ⁽¹⁾	17 522 ⁽²⁾	18 174
- vanhemmat asuvat erillään - föräldrarna bor inte tillsammans - <i>parents do not live together</i>	7 249 ⁽¹⁾	9 035 ⁽²⁾	9 512
- huollosta yksin äidille - vårdnaden enbart åt modern <i>custody entrusted to the mother alone</i>	2 075	2 147	2 132	2 000	1 935	1 840	1 793
- huollosta yksin isälle - vårdnaden enbart åt fadern <i>custody entrusted to the father alone</i>	293	282	272	210	283	251	247
- huollosta yksin toiselle rekisteröidyn parisuhteen puolisolle vårdnaden enbart åt den ena registrerade partnern <i>custody entrusted to one of the registered partners</i>	1	1	4	-	4	3	1
2.3. Sopimuksia tapaamisoikeudesta vuoden aikana, kpl	20 486	21 161	22 476	22 398	22 542	25 106⁽²⁾	25 920
Avtal om umgängesrätt under året sammanlagt, st. <i>Agreements on right of access during year, number</i>							
2.4. Sopimuksia asumisesta vuoden aikana, kpl							
Avtal om barnets boende under året, st. <i>Agreements on residence of child during year, number</i>							
- äidin luona - hos modern - <i>with mother</i>	14 824	14 975	15 512	15 169	14 253	14 261	14 358
- isän luona - hos fadern - <i>with father</i>	3 148	3 195	3 233	2 992	3 065	3 129	3 418
- toisen rekisteröidyn parisuhteen puolison luona asumisesta hos den ena registrerade partnern - <i>with one of the registered partners</i>	11	13	22	9	29	22	20
2.5. Vuoroasuminen molempien vanhempien luona⁽³⁾	2 392	2 118	2 499	2 727	2 652	3 106	3 562
Växelvist boende hos båda föräldrarna ⁽³⁾ <i>Dual residence in each parent's home⁽³⁾</i>							
2.6. Annettu selvitys tuomioistuimelle, kpl	1 097	1 172	1 081	1 157	1 179	1 128	1 170
Utredning inlämnad till domstol, st. <i>Report submitted to court, number</i>							

⁽¹⁾ Tietoja ei ole saatu 50:ltä kunnalta. - Uppgifter har inte lämnats av 50 komuner. - *Data have not been obtained from 50 municipalities.*

⁽²⁾ Ks. laatuseloste / Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus. - Se kvalitetsbeskrivning (bara på finska). - *See quality description (only in Finnish).*

⁽³⁾ Tämän lisäksi on sovittu asumisesta (lapsen oltava kirjoilla yhdessä osoitteessa).

Dessutom har barnets boende avtalats (barnet får vara skrivet på endast en adress).

In addition, agreement has also been made on the child's residence (the child is to be registered as living with one parent only).

Liitetaulukko 3. Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen 2012–2018

Tabellbilaga 3. Utredning och fastställande av faderskap 2012–2018

Appendix table 3. Determination and establishment of paternity 2012–2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lapsia, joiden isyys vahvistettu - Faderskap fastställt, totalt antal barn - <i>Children involved in establishment of paternity</i>	23 528	23 527	23 577	23 580	22 774	21 842	20 795
Osuus elävänä syntyneistä lapsista, äiti ei aviossa Andel av alla levande födda, modern ej gift <i>Proportion as a percentage of all births, mother not married</i>	95,3	96,1	96,2	96,0	96,2	96,8	98,0
niistä - därav genom - <i>of which</i>							
- tunnustamisen perusteella (maistraatin vahvistamat) - erkännande (fastställda av magistraten) - <i>through acknowledgement (validated by the Local register office)</i>	23 406	23 450	23 502	23 524	22 695	21 797	20 738
niistä - därav - <i>of which</i>							
- lapsen syntymää edeltävät tunnustamiset erkännande före barnets födelse - <i>confirmations before the child's birth</i>	12 573 ⁽¹⁾	17 023	16 709
- lapsen syntymän jälkeiset tunnustamiset erkännande efter barnets födelse - <i>confirmations after the child's birth</i>	10 122	4 774	4 029
- tuomioistuimen vahvistamia - fastställda i domstol - by a court decision	74	75	75	56	79	45	57
Lapsen syntymää edeltävien isyyden tunnustamisten peruuttamiset / kiistämiset	56	11	16
Erkännanden av faderskap före barnets födelse som återkallats / bestridits <i>Confirmations of paternity made before the child's birth, later cancelled/denied</i>							
Isyyden selvittäminen keskeytetty - Antal faderskapsutredningar som avbrutits - <i>Interrupted determinations of paternity</i>	909	983	1 110	1 031	792	847	771
niistä - därav - <i>of which</i>							
- lapsen äidin kirjallisella ilmoituksella, kpl med skriftligt meddelande från barnets mor, st. <i>by the mother's written notice, number</i>	641	721	750	704
Isyyden selvittämiset lapsille, jotka syntyneet avioliiton aikana ja vanhemmat pyytäneet isyyden selvittämistä kuuden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä - Utredningar av faderskapet till barn som har fötts under äktenskap och vars föräldrar har begärt att faderskapet utreds inom sex månader efter barnets födelse - <i>Investigations of paternity for children born in marriage where the parents have requested an investigation of paternity within six months of the child's birth.</i>	41	41	55

Liitetaulukko 4. Lastenvalvojen tilaamat oikeusgeneettiset isyystutkimukset maakunnittain 2016–2018

Tabellbilaga 4. Rättsgenetiska faderskapsundersökningar som beställts av barnatillsyningsmännen efter landskap 2016–2018

Appendix table 4. Forensic genetic paternity tests requested by child welfare supervisors by province in 2016–2018

	2016	2017	2018
Yhteensä - Totalt - <i>Total</i>	1 765	1 618	1 612
Uusimaa - Nyland	642	641	620
Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	134	151	149
Satakunta	55	55	51
Kanta-Häme - Egentliga Tavastland	38	40	54
Pirkanmaa - Birkaland	193	150	146
Päijät-Häme - Päijänne-Tavastland	77	62	52
Kymenlaakso - Kymmenedalen	60	47	42
Etelä-Karjala - Södra Karelen - South Karelia	30	30	32
Etelä-Savo - Södra Savolax	38	26	25
Pohjois-Savo - Norra Savolax	60	52	47
Pohjois-Karjala - Norra Karelen - North Karelia	60	41	40
Keski-Suomi - Mellersta Finland - Central Finland	74	65	70
Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia	49	48	38
Pohjanmaa - Österbotten - Ostrobothnia	36	39	42
Keski-Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia	12	17	9
Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia	122	78	98
Kainuu - Kajanaland	15	7	21
Lappi - Lappland - Lapland	65	66	67
Ahvenanmaa - Åland	5	3	9